درباره احسان اشراقی

احسان اشراقی. متولد ۱۳۰۷ ، قزوین
اخذ مدرک لیسانس تاریخ از دانشکده ادبیات دانشگاه تهران ۱۳۲۸
- اخذ مدرک فوق لیسانس علوم اجتماعی از مؤسسه تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران ۱۳۴۳
- اخذ مدرک دکترای تاریخی از دانشگاه تهران ۱۳۴۸ .
- استادیار تاریخ دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران ۱۳۴۹ .
- دانشیار تاریخ دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران ۱۳۵۳ .
- استاد تاریخ دانشکده ادبیات دانشگاه تهران ۱۳۶۳ .
- معاون آموزشی دانشکده ادبیات و علوم انسانی از ۱۳۵۷ تا ۱۳۵۹ .
- مدیر گروه تاریخ دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران ۱۳۵۹ تا ۱۳۷۶ .
- عضو شورای عالی برنامه ریزی تاریخ وزارت فرهنگ و آموزش عالی از ۱۳۵۷ تا کنون.
- عضو شورای علمی انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی ۱۳۷۵ .
- عضو مؤسسه ایرانشناسی اروپایی از ۱۹۸۷ میلادی تاکنون .
- عضو میزگرد مطالعات صفویه شناسی مؤسسه ایرانشناسی اروپایی از ۱۹۹۰ میلادی تاکنون
- عضو پیوسته فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران و مسؤول شاخه تاریخ این فرهنگستان .
- برخی از تالیفات و عبارتند از: تصحیح متن نقاوه الآثار فی ذکر الاخبار در تاریخ صفویه ، تصحیح متن خلاصه التواریخ قاضی احمدقمی، ترجمه سفرنامه کنت دوسرسی سفیر فرانسه در ایران در زمان محمدشاه قاجار، تصحیح متن تاریخ سلطانی، ترجمه کتاب نقش ترکان آناطولی در تشکیل و توسعه دولت صفوی، گزیده تاریخ بیهقی و...

در دفاع از تاریخ

کاوه سلیمانی: در آسمان ایرانشناسی اگر چند ستاره ای بدرخشد و ماه مجلس شود یکی از آنها احسان اشراقی است. مردی خاضع و متواضع که برای حفظ، معرفی و افزودن و نمایاندن بر میراث غنی و پربار فرهنگ و ادب و هنر ما که اسباب سربلندی و مباهات ایران در میان ملل دیگر است، پویه ها و کوشش های خالصانه ای، به دور از هر گونه هیاهو و جنجال داشته و عمر گرانمایه خود را صرف تقویت و نگاهداشت سرمایه های فرهنگی و شناساندن و انتقال آن به نسل امروز و نسل های آینده کرده است.

به قول دکتر تکمیل همایون: «تاریخ و تاریخ نگاری در قزوین، معرفتی ریشه دار است و می توان از آن به عنوان تاریخ نگاری مکتب قزوین یاد کرد. با ویژگی هایی که در روش تحقیق و شیوه های علمی استاد قزوینی و احسان اشراقی، دیده شده است هم اکنون وی به عنوان یکی از وقایع شناسان و مورخان برجسته و تحلیلگر پژوهش های چندانشی علوم اجتماعی در ایران شناخته می شود.»

احسان اشراقی متولد سال ۱۳۰۷ در شهرستان قزوین است. او تحصیلات ابتدایی اش را در مدرسه حمدالله مستوفی و شمس و پهلوی گذراند و تحصیلات متوسطه اش نیز در دبیرستان پهلوی قزوین طی شد.

پس از اتمام تحصیلات دبیرستان و اخذ دیپلم آن روزگار احسان اشراقی وارد دانشگاه تهران و دانشکده ادبیات شد و لیسانس تاریخ و جغرافیای خود را از این دانشگاه در سال ۱۳۲۸ دریافت کرد. او سپس وارد مؤسسه تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران شد و در سال ۱۳۴۳ مدرک فوق لیسانس و در سال ۱۳۴۸ مدرک دکترای خود را از همین دانشگاه در رشته تاریخ دریافت کرد. گرچه مدرک فوق لیسانسش را در رشته علوم اجتماعی اخذ کرده بود.

اشراقی همزمان با ورود به دانشگاه برای تحصیل در مقطع لیسانس تدریس خود را در دبیرستان های شهرستان های قزوین و تهران آغاز کرد که این مقوله از سال ۱۳۲۸ تا ۱۳۴۹ طول کشید و او در این مدت ۲۱ سال توانست شاگردان متعددی را روانه حوزه های عالی دانشگاهی کند.

با این همه از سال ۱۳۴۹ به سمت استادیاری رشته تاریخ در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران رسید و در سال ۱۳۵۳ به عنوان دانشیار تاریخ در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران مشغول کار شد که تا سال ۱۳۶۳ به طول انجامید و از سال ۱۳۶۳ به بعد به عنوان استاد تاریخ دانشکده ادبیات دانشگاه تهران مشغول به کار شد.

اشراقی بین سال های ۱۳۵۷ تا ۱۳۵۹ به سمت معاونت آموزشی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران رسید و در سال ۱۳۵۹ تا ۱۳۷۶ به مدت ۱۷ سال به عنوان مدیر گروه تاریخ دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران خدمات شایان توجهی در رشد و تعالی این رشته مهم به ثبت تاریخ رساند.

اجازه بدهید برای شناخت بهتر و بیشتر احسان اشراقی به سراغ کسی برویم که سالها با او یار غار و همکار بوده است. دکتر «باستانی پاریزی»، او درباره احسان اشراقی می گوید: دوستی و آشنایی من و دکتر اشراقی امروزی و دیروزی نیست. سابقه پنجاه، شصت ساله دارد. برخلاف نظر استاد بهار که فرمود: دو چیز است شایسته نزدیک من / رفیق جوان و رحیق کهن / رفیق جوان غم زدایید زدل / رحیق کهن، روح بخشد به تن.

من و دکتر اشراقی هر دو در دانشسرای مقدماتی درس خوانده ایم. منتهی او در قزوین و مخلص در کرمان. هر دو جزو محصلین اول و دوم دانشسرا بودیم و در نتیجه به خرج دولت برای ادامه تحصیل به تهران آمدیم. جبر اقتصادی و تعهد معلمی ما را واداشت که هر دو وارد دانشسرای عالی شویم. او در سال ۱۳۲۴ شمسی و من یک سال بعد از او، به تهران آمدیم و چون بودجه کافی برای اجاره کردن اطاق نداشتیم (حقیقت آن است که بودجه مختصری داشتیم ولی در هر خانه ای را که می دیدیم و می گفتیم: اطاق خالی دارید؟ اول سؤال می کردند: شما زن دارید؟ و چون نداشتیم طبعاً بلافاصله در خانه را صاحبخانه می بست.) بدین جهت هر دو به مدارس قدیمه روی آوردیم که آن روزها تنها خوابگاه مجانی برای محصلین آن روزگار بود.»

احسان اشراقی نیا به گفته دکتر پاریزی پس ازورود به تهران در مدرسه شیخ عبدالحسین کنار مسجد ترک ها اطاقکی با شراکت یکی از هم دوره ای هایش پیدا می کند و قزوینی بودنش باعث می شود تا به حمایت مرحوم ثابت که روحانی اهل قزوین و متولی مدرسه بود این چهار دیواری را به دست آورد.

پاریزی در ادامه می گوید: اشراقی یک سال از من جلوتر بود، ولی قضا و قدر می خواست که من همه جا، با جای او بگذارم. او در رشته تاریخ ثبت نام کرده بود و من هم چنین کردم. او به محض اینکه در امیرآباد به روی دانشجویان باز شد و کوی دانشگاه بر بقایای خوابگاه سربازان آمریکایی، محصل پذیر شد در آنجا اطاقکی دست و پا کرد و من هم چنین کردم. هر دو شام را در کوی دانشگاه می خوردیم. شب های جمعه که مجمع عمومی دانشجویان تشکیل می شد هر دو در مراسم سخنرانی ها شرکت می کردیم.

پس ازفراغ التحصیلی احسان اشراقی با همه فلسفیاتی که در ذهن یافته بود، به بندر انزلی می رود و دوره پنج ساله تعهدش را در این شهر می گذراند و به آب باریک خزر و سفیدرود می سازد ومرداب انزلی و دریای خزر را درک می کند.

تا اینکه دانشگاه تهران برای اولین بار دوره دکترای تاریخ را تأسیس می کند و اشراقی در کنکور آن دوره شرکت و در سال ۱۳۳۷ وارد دانشگاه تهران، مقطع دکتری می شود. چون باز هم در این دوره باستانی پاریزی همکلاسی او بوده است بگذارید با زبان شیرین او این دوره از زندگی اشراقی را مرور کنیم. او درباره آن روزها می گوید: «فراغ از تحصیل، دکتر اشراقی را با همه فلسفیاتی که در ذهن یافته بود به بندر انزلی افکند. چون هر دو تعهد داده بودیم که پنج سال لااقل خارج از مرکز کار کنیم و مخلص هم با همه عرفانیاتی که در سینه خود یافته بودم - خود را به کرمان انداختم و در آنجا به کار پرداختم ... تا دوره دکتری تاریخ باز شد و هر دو در امتحانات آن شرکت کردیم و هر دو یکی بعد از دیگری قبول شدیم.

استادان بزرگوار ما - که اغلب در سینه خاک خفته اند - در حق هر دوی ما منتهای ملاطفت را داشتند: « مرحوم پورداوود و منابع ایران باستان، مرحوم نصرالله فلسفی و منابع صفویه، دکتر محسن عزیزی و تاریخ تحولات سیاسی، سعید نفیسی و تاریخ اجتماعی ایران، همه اینها در دوره لیسانس نیز با ما کار کرده بودند. به اضافه مرحوم دکتر بیانی، مرحوم دکتر بینا، مرحوم عباس اقبال و دکتر گنجی استاد نقشه برداری که گمان کنم تنها کسی است که از آن جمع باقی مانده، عمرش صد سال بیش باد.»

و این اسامی را همه می شناسیم. خیلی از اینها کسانی بودند که اهل ادب آن روز آرزو داشتند که یک ساعت با آنها باشند و نشست و برخاست داشته باشند و احسان اشراقی و پاریزی و دیگران سال ها شاگرد و همنشین این بزرگواران بودند.

پس از اتمام دوره دکترا، احسان اشراقی به عصر صفویه و تاریخ این دوره می پردازد و سال های بسیاری را صرف تحقیق و تفحص در این دوره تاریخی کشورمان می کند و حاصل آن تصحیح متن «نقاوه الآثار فی ذکر الاخبار» در تاریخ صفویه و ترجمه کتاب نقش ترکان آناطولی در تشکیل و توسعه دولت صفوی تألیف پروفسور فاروق سومر می شود.

البته علاوه بر این کتاب ها سالیان سال تحقیق و تبیین تاریخ صفوی باعث می شود تا اشراقی امروز یکی از استادان بزرگ و بی رقیب و نظیر صفویه شناسی و به قول فرنگی ها یک اتوریته در این رشته شود و همه مراکز صفویه شناسی عالم، روی او حساب کنند و بسیاری از منابع صفویه توسط او مورد تحقیق و تتبع قرار گرفته و به چاپ رسیده است. برای مثال این مدعا می توان به کنگره صفویه شناسی پاریس که در اسفندماه سال ۱۳۶۷ برگزار شد یا کنگره ایران شناسی کمبریج در شهریور سال ۱۳۷۴، یا ایران شناسی پاریس در شهریور ۱۳۵۴ و کنگره ایران شناسان پاریس در شهریور سال ۱۳۷۸ اشاره کرد.

احسان اشراقی در سخت ترین ایام دانشگاه تهران یعنی در روزگار انتقال قدرت بعد از انقلاب و آشفتگی های دانشجویی و تعطیلی دو سه ساله دانشگاه چند صباحی معاون دانشگاه ادبیات هم بود و همت او از نزول بسیاری از آفات ارضی و سماوی جلوگیری کرد.

در مرور زندگی دکتر اشراقی حضور او در دانشگاه تهران بسیار جالب است. به قول دکتر باستانی پاریزی اگر از او بپرسید که چند سال است که دکتر اشراقی در دانشگاه تهران به کار مشغول بوده اند، او می گوید: باید عرض کنم که دکتر اشراقی در سال ۱۳۲۸ شمسی وارد خدمت معلمی شده و من دو سال بعد و بنابراین او ۵۵ سال کارمند دولت بوده است و من پنجاه و سه سال.»

و این ۵۵ سالی که اشراقی عمر خود را در دانشگاه تهران گذرانده است از ایام پرتب و تاب تاریخ ایران است. مثل تظاهرات چند هزار نفری حزب توده در میدان توپخانه و بهارستان و توقعات کافترا دزه در نفت شمال و مرگ بر ساعتهای میدان مخبرالدوله (به جای مرگ بر ساعد) و ترور محمد مسعود و تیرخوردن محمدرضا پهلوی در دانشگاه و بعد ترور رزم آرا و روی کارآمدن مصدق و ملی شدن نفت و حوادث سی ام تیر و کودتای بیست و هشت مرداد و... الله اکبرهای مردم در ایام عزاداری و تغییر تاریخ به ماهشناهی و تظاهرات و بالاخره انقلاب اسلامی و حوادث بعد از آن که باز به قول دکتر پاریزی اگر همه اینها را بیهقی مورخ می خواست ببیند به اندازه عمر نوح می بایست هزار سال انتظار بکشد و آخر کار هم ببیند یا نبیند.

بگذارید پایان مهرگان امروزمان را با نوشته دکتر دبیرسیاقی درباره احسان اشراقی به پایان برسانیم. او می نویسد:

در روایت است که «الاسماء تنزل من السماء» یعنی نامها از آسمان فرو فرستاده می شوند و به عبارت دیگر، نامها به صاحبان و مسمامای خود زیبایی و برازندگی می یابند و آدمی که در شمار مسماها و صاحبان نام است به صفات حسنه و فضائل پسندیده مایه برازندگی و زیبایی نام خود است و مصداق اشرف مخلوقات بودنش.

براستواری و راستی این سخن گواهی آشکار و حاضر و شاهدی صادق در آستین داریم و آن نام و حال و کار دکتر احسان اشراقی است. استاد به تعبیر ساده تر معلم دانشگاه است و بر برازندگی و زیبا بودن این مسما و نام و کار «اشراق» و «احسان» و «تعلیم» کافیست.

احسان اشراقی با برگزیدن شریفترین پیشه یعنی معلمی، به وسیله تعلیم ادای دین کرده و نیکویی را با نیکویی پاسخ گفته است و برپایه این رفتار پسندیده و انسانی است که باید احسان اشراقی را در شمار مهرگان آورد تا این کار برای نسل جوان، خاصه دانشجویانی که در راه معرفت و کمال گام برمی دارند، نویدی باشد که از هم اکنون بدانند که بالاخره روزی دیگران و از جمله روزنامه ها و روزنامه نگاران حق شناس خدمات علمی و عملی آنان به فرهنگ کشور خواهندبود.

نوشتن درباره احسان اشراقی در واقع عزت و احترام هر پژوهنده دانشمندی است که در اعتلای علم و آگاهی می کوشد و دیگران را به چشمه سار دانش و پژوهش رهنمون می کند و نیز تکریم کسانی است که غبار ایهام را از چهره تاریخ این سرزمین می زدایند. تا باد چنین باد!

تور ویژه نمایشگاه گوانگزو
چین
تاریخ رفت: فاز یک ۸۳/۱/۲۴ - فاز دو ۸۳/۲/۱
آژانس تاتیا ۸۷۸۵۵۸۳-۸۴ مهلت ثبت نام ۲۵ اسفند ماه

چین نمایشگاه گوانگزو (کانتون)
صبحانه (بوفه)
ویزای تجاری چین راهنما
اقامت در بهترین هتل نزدیک نمایشگاه
ترانسفر هرروزه به نمایشگاه
فرنام گشت ۶۹۶۸۸۴۶

دبی ارزانتر از همیشه
ارزانتر از همه جا
گوا
۲۸، ۲۹، ۳، ۴، ۸، ۹
۳، ۴، ۸، ۹، ۱۲، ۱۳
همره ۸۷۵۲۲۳۴
ارزانترین بلیط به تمام نقاط دنیا

نوروز ۸۴
قبرس
Iran Air
پرواز مستقیم ایران ایر
تهران لارناکا تهران
جشن سال نو به همراه شام در سواحل لارناکا
تشریفات ۲۸۵۲۵۲۸ عرشیا ۶-۴۶۶۴۵۵۱

شرکت ساختمانی و تأسیساتی جهت کار در پروژه در دست احداث خود در عسلویه نیاز به همکاری افراد زیر دارد
۱ ـ مهندس عمران با حداقل ۱۰ سال سابقه کار مفید جهت سرپرستی کارگاه
۲ - مهندس تأسیسات ساختمان با حداقل ۵ سال سابقه کار مفید
۳- تکنیسین ساختمان و تأسیسات با حداقل ۷ سال سابقه کار مفید
۴ ـ تکنیسین نقشه بردار با حداقل ۷ سال سابقه کار مفید
تلفن تماس ۲۲۸۰۱۵۲
فکس ۲۲۸۳۰۹۷

Iran Air نوروز ۸۴
دوبی کیش
آموت ۷۵۲۳۲۳۸ آذین گشت ۸۰۶۰۵۳۵

نمایشگاه گوانگزو
مالزی + سنگاپور + دبی
پکن + شانگهای + هانگزو + دبی
دهلی + اگرا + جیپور + بمبئی + گوا + کوت
نوروز ۸۴ با دنیای ۳ ستاره
دبی
تایلند + مالزی + سنگاپور
پکن - چینا ایران تور پرواز
ولیعصر سه راه فاطمی ۶۰-۸۹۱۵۸۵۶ و ۸۹۱۶۵۰۰

مرکز تورهای نوروز ۸۴
تورهای استثنایی
تایلند باتایا بانکوک
آنتالیا
تور دوبی ۳-۴-۵ ستاره
مالزی کوالالامپور
هندوستان دهلی - اگرا - جیپور
فضا گشت ۶۴۳۷۱۷۱ ۶۵۰۵۱۱۱ مهرتور ۸۷۵۱۶۵۳

ارزانترین تورهای نوروز ۸۴
دبی
تایلند، مالزی، سنگاپور
آنتالیا، استانبول، چین
هندوستان، تونس، گوا
دوآورد ۸۸۷۲۱۲۱ دریا سیر ۸۹۸۸۵۸۵ سرینه ۸۸۱۱۳۳۲

نوروز ۸۴
آنتالیا
پرواز پگاسوس
استانبول
دبی
سوریه - مالزی - تایلند - تونس - هند - قبرس
روزهای تعطیل باز است
نقد و اقساط
خورشید سیر ۲۲۱۴۴۹۴ بین الملل ۸۳۱۵۰۶۰

نوروز ۸۴
تور ترکیه و دبی
سوریان ۸۸۴۷۸۳۲ - ۸۸۲۳۲۰۵
۸۸۴۷۸۴۲ - ۸۳۲۶۸۷۵
Info@surian.g.com

ایران ایر افتخار ملی ما IRAN AIR
دوبی
تایلند
هتل خانوادگی آواری
۸۵۱۰۸۵۱

پرواز بوئینگ + اقامت هتل با صبحانه + ترانسفر + گشت + بیمه + تور لیدر
هتل ۵ ستاره
کیش
ویژه نوروز ۸۴
شایان
همسفر ۸۷۵۵۰۲۵ عرشیان سیر ۸۷۱۱۰۱۸

مرکز رشد فناوری پلیمر
رشته های قایل پاپرفی
مونومر و مهندسی پلیمر و پلیمریزاسیون
مهندسی پزشکی
داروسازی
فراخوان پذیرش هسته ها
و شرکتهای تحقیقاتی برای تولید فناوری پیشرفته
http://www.ptp.ir E-mail:info@ptp.ir
تلفن: ۳-۴۵۸۰۰۹۱ نمابر: ۴۵۸۰۰۹۶ صندوق پستی: ۱۱۵-۱۴۹۶۵

تورهای نوروز ۸۴ کیهان گشت
چین (۱۵ روز) با فواپیمایی قطر ایر ویز - تاریخ حرکت ۸۴/۱۲/۲۹
۴ شب شانگهای - ۲ شب هانگزو - ۶ شب پکن (هتل ۵ ستاره)
هند (۱۵ روز) با هواپیمایی امارات - تاریخ حرکت ۸۴/۱۲/۲۷
۲ شب دهلی - ۱ شب اگرا - ۲ شب جیپور - ۴ شب گوا - ۲ شب بمبئی (هتل ۵ ستاره)
هند (۱۰ روز) با هواپیمایی امارات - تاریخ حرکت ۸۴/۱۲/۲۷
۴ شب بمبئی - ۴ شب گوا (هتل ۵ ستاره)
سنگاپور مالزی تایلند (۱۸ روز) با هواپیمایی امارات - تاریخ حرکت ۸۴/۱۲/۲۷
۱ شب دبی - ۱ شب سنگاپور - ۲ شب پینانگ - ۱ شب کوالالامپور - ۵ شب بانکوک - ۱۰ روز دبی (هتل ۵ ستاره)
تونس (۱۲ روز) با هواپیمایی ترکیش - تاریخ حرکت ۸۴/۱۲/۲۸
۲ شب حمامات - ۱ شب سوسه - ۲ شب تونس (هتل ۵ ستاره)
خیابان شریعتی بالاتر از ملاصدرا - پلاک ۷۰۸
۸۴۲۷۲۷۳ - ۰۹۱۲۱۲۴۲۲۳۱
TourKeyhanTravel.com
www.KeyhanTravel.com

PEGASUS AIRLINE
ترکیه
Stars
روزهای تعطیل باز است
تلفن: ۲۲۲۲۸۰۰

با پرواز مستقیم هواپیمایی ماهان
عروج
بهترین نرخ بلیط آمریکا، کانادا و اروپا با کلیه خطوط هوایی
دبی مالزی (کوالالامپور - پینانگ)
ترکیه (آنتالیا)
تایلند (بانکوک - پاتایا)
ویژه نوروز ۸۴
۶۹۴۰۲۹۷ - ۶۹۰۲۳۰۰